

MONITOR

zpravodajský čtrnáctidenník

ROČNÍK III., ČÍSLO 2

2. ÚNOR 2006

(za dobrovolné příspěvky)

Tradice Otců

Z promluvy svatého Sofronia, biskupa jeruzalémského

Pospěšme vstříc Kristu, my všichni, kteří s takovou zbožností slavíme a uctíváme jeho tajemství, pojďme všichni s ochotným srdcem. Nikdo ať při tomto setkání nechybí, ať není nikoho, kdo by nenesl světlo.

Jestliže zažiháme plamen svíce, chceme ukázat na Boží světlo toho, jenž přichází, od něhož pochází světlo všeho, co svítí, neboť on zahání

temnoty nejtemnější a hojností věčného světla všechno osvěcuje. A chceme také co nejjasněji dát najevo, jak má zářit naše duše, chceme-li mu jít v ústřety.

A jako nesla Boží Matka a nejčistší Panna v náručí právě světlo a přišla na pomoc těm, kdo byli pohřženi v temnotách, tak i my, jsouce osvěceni jeho světlem a držíce v rukou všem viditel-

né světlo svíce, spěšně vyjděme naproti tomu, který je světlo právě.

Vždyť opravdu světlo přišlo na svět a svět zahalený tmou osvítilo, opravdu nás navštívil ten, který vychází z výsosti a osvítil ty, kdo seděli v temnotách. To je naše dnešní tajemství, a proto jsme vyšli se svícemi v rukou, proto přicházíme se světlem, abychom tak naznačili, že nám zazářilo světlo, a abychom se otevřeli jasu, který na nás od něho přechází. Pospěšme proto všichni společně a vyjděme Bohu vstříc.

V Davosu o globalizaci

Církev mluví o důstojnosti člověka a jeho práce

Na Světovém ekonomickém fóru v Davosu se letos sešlo přes 2 000 obchodníků, politiků a různých celebrit; bylo přítomno téměř 30 ministrů obchodu. Byl konstatován nárůst světového obchodu i výroby. Ale globalizace neprospívá všem stejně. List *Financial Times* upozornil, že země (Latinská Amerika, subsaharská Afrika), kde žije 1,5 miliardy lidí, nestačí držet tempo, což ohrožuje dlouhodobou udržitelnost globalizace.

Církev vždy nabízí svůj vlastní pohled na etické aspekty globalizace. Před letošním Davosem vydala dva projevy z loňského setkání na Lateránské univerzitě: řeč ředitele Mezinárodní organizace práce Juana Somavii a řeč kardinála Renata Martino, prezidenta Papežské rady *Iustitia et Pax*.

Somavía řekl, že společné hodnoty, na nichž spočívá vzájemný dialog, není třeba vynalézat. Už existují: je to důstojnost lidské osoby a potřeba sociální spravedlnosti. Práce je zdrojem lidské důstojnosti a základem rodinné stability. Proto musí globalizace zajistit ve všech zemích lepší práci, ne jen levnější výrobky.

Kardinál Martino zdůraznil, že svět práce může fungovat jen v rámci společných hodnot. Musíme mít na paměti sociální dimenzi globalizace, založenou na obecných hodnotách, respektu k lid-

Foto: archito

ským právům a důstojnosti jednotlivce. „Realitu globalizace nemůžeme pochopit bez správného vidění člověka,“ řekl kardinál. Globalizace není přírodní, ale lidský fenomén, spojený se svobodou a odpovědností. Proto potřebujeme společný etický kód, založený na obecné lidskosti.

Globalizace nesmí ztratit ze zřetele lidskou práci a její důstojnost, řekl kardinál Martino. Možnost pracovat pro-

měňuje chudého člověka, předmět péče, ve zdroj, který je schopen obstarávat osobní i komunitní potřeby. Zajistit dostatek práce — to patří k pojmu globalizace solidarity, poznamenal.

Výzva k solidaritě není jen nějaká vágní sentimentálnost. Je to politika založená na společné odpovědnosti, je to podnět ke koordinaci zdrojů obecného dobra.

Podle agentury Zenit zpracovala -mf

ZPRÁVY

Bůh je láska. První encyklika Benedikta XVI.

Encyklika je rozdělena na dvě části. První se jmenuje „Jednota lásky v dějinách stvoření a spásy“ a je teologicko-filosofickou reflexí o různých dimenzích lásky.

Druhá část je nazvána „Praxe lásky v Církvi jako 'společenství lásky'“ a týká se konkrétního uplatňování lásky k bližnímu.

V první části se rozebírá rozdíl mezi antickým a biblickým pojetím lásky. Křesťanství přináší nový pojem lásky. Křesťanství se vždy dívalo na člověka jako na bytost, v níž je propojeno hmotné s duchovním, což jí dodává novou vznešenost. *Eros* a *Agapé* nelze oddělovat; naopak — právě přirozenosti lásky je dosaženo tím více, čím vyrovnanější je rovnováha mezi oběma.

Ježíš Kristus je vtělená Boží láska. Ustavením eucharistie zajistil trvalou přítomnost aktu lásky, jímž bylo obětování jeho života na kříži za spásu lidstva.

Ve druhé části se mluví o lásce k bližnímu, která je nejen povinností jednotlivého věřícího, ale také celé Církve, jež

musí odrážet trojiční lásku. *Diakonia* je láska vykonávaná kolektivně, v konkrétní službě, která má současně duchovní povahu. Církev má trojí povinnost: hlásání Slova — *kerygma-martyria*, slavení svátostí — *leiturgia*, a službu lásky — *diakonia*.

Vytvoření spravedlivého společenského řádu je úkolem politiky, ne bezprostředním úkolem Církve. Katolické sociální učení nechce dát Církvi moc nad státem, ale pročistit a osvětlit rozum a tak přispět formaci svědomí, aby požadavky spravedlnosti byly vnímány, uznávány a uskutečňovány. Žádná státní legislativa nemůže učinit službu lásky přebytnou. Pro dnešní dobu je charakteristický vedlejší efekt globalizace — rozšíření charity na celý svět.

Charita Církve se ale liší od jiných organizovaných snah. Je postavena na zkušenosti setkání s Kristem. Je nezávislá na stranách a ideologiích. Není funkcí proselytismu — je velkorysá. Nemůže se ale oddělit od Boha. Proto je pro ni důležitá modlitba.

VIS

První encykliku nového papeže inspiroval Dante

Benedikt XVI. řekl, že jeho první encyklika *Deus Caritas Est* je zčásti inspirována Danteho „Božskou komedií“; zvláště se vztahuje k poslednímu zpěvu „Ráje“, kde básník provádí čtenáře kosmem, který „končí před trvajícím Světlem, jímž je Bůh sám, před světlem, jež je současně láskou, která hýbe sluncem a ostatními hvězdami“.

Tato Danteho vize má trojiční charak-

ter.

To, že Bůh a láska jsou jedno a totéž, vychází i z Aristotelova myšlení, který chápal, že *eros* hýbe světem; nicméně, dodal papež, „Danteho pohled proniká k čemu novému, co si řecký filosof nedokázal představit“.

Papež na toto téma hovořil při setkání s členy hnutí *Cor unum*.

Zenit

Dokážeme pokřtít internet?

Internet a další mediální technologie rozšiřují cesty působení církvi a náboženských organizací. 3. ledna vydala agentura *Fides* na toto téma zprávu Kongregace pro evangelizaci národů — „Lid Boží na internetu“.

V Itálii nelze katolické stránky spočítat; nejpobulárnější stránky, *totustuus.it* mají odkazy na 50 000 dalších webových stránkách. Server *siticattolici.it* napočítal 10 000 katolických stránek jen v Itálii. Čtvrtina z nich patří farnostem, 2 000 soukromým skupinám a organizacím. Řeholní a misijní instituty mají v Itálii 1 222 stránek, oficiální církevní strán-

ky a pastorační aktivity čítají 589. 589 je také osobních stránek katolického charakteru, 403 stránek univerzit a kulturních center, souvisejících mediálních stránek je 353.

Také ve Spojených státech kvete náboženská internetová kultura. *Weekly Standard* uvádí, že 64 % uživatelů internetu (82 milionů lidí) používá web k náboženským účelům, z toho 32 % hledá náboženské zprávy, 17 % se přes internet modlí, 11 % hledá duchovní hudbu. V USA jsou miliony náboženských blogů, z nich je řada kněžů.

Zenit

Nový provinciál českých dominikánů

Novým provinciálem po čtyřleté službě fr. Alvarezze Kodedy OP byl provinční kapitulou slavenou v Olomouci zvolen dne 23. ledna 2006 a následujícího dne potvrzen Magistrem Řádu fr. Carlosem A. Aspírozem Costou OP fr. Benedikt Tomáš Mohelník OP, Th.D.

Narodil se 5. 11. 1970 ve Valašském Meziříčí. Řádové sliby složil 12. 8. 1990. Na kněze byl vysvěcen 24. 6. 1995. Základní teologická studia absolvoval na CMTF UP v Olomouci, postgraduální doktorandské studium na TF ve Fribourgu. Je lektorem dominikánského Generálního studia a dlouholetým předsedou liturgické komise České dominikánské provincie.

OP

Rozjímavých klášterů v chudých částech světa přibývá

Sestra Gisela Happe, OSB, tajemnice AIM (koordináční instituce mezinárodních aktivit benediktinského, trapistického a cisterciáckého řádu), sdělila, že v nejhudších částech světa přibývá stále více kontemplativních klášterů. Řeholníci a řeholnice zde žijí s chudými lidmi, dávají jim příklad mnišského života a přitom uplatňují rozvojové projekty.

Dnes je ve světě 16 000 benediktinek, 8 000 benediktinů, 2 000 trapistů a 2 000 cisterciáků. Povoláním do těchto řádů se daří zvláště ve Vietnamu, na Filipínách, v jižní Koreji. V roce 2002 byl založen první kontemplativní klášter v Čadu.

ACN

Súdán: řeholníci vracejí děti do života

Trinitáři a mercedáři — řády zasvěcené boji s otroctvím — založili společně zemědělskou školu, která má děti osvobozené z otroctví nebo ze života na ulici připravit pro normální život. Děti se budou především učit pečovat o dobytek.

Súdánská vláda systematicky pronásleduje křesťany, kteří jsou často bráni do otroctví.

V důsledku sucha jsou postiženy i části Tanzanie, Etiopie a Somálska.

Zenit

ZPRÁVY

Radio Jerevan: „Vatikán zpoplatnil papežské dokumenty“

Libreria editrice Vaticana ohlásila, že bude chránit copyright všech proslovů, homilií a dokumentů Benedikta XVI. Toto pravidlo není nové; zabraňuje pirátskému kopírování papežských dokumentů, jež jsou mnohdy vydávány pod papežovým jménem, ale bez kontroly obsahu a kompenzace Vatikánu.

Jedno z milánských vydavatelství si nyní stěžuje, že mu byl vypočten honorář za „30 řádek“ z projevů Benedikta XVI. *Libreria editrice Vaticana* ale tvrdí, že úvod knihy o 124 stranách výslovně říká, že „všechno, kromě úvodu, pochází z pera nebo úst Josefa Ratzingera“. Kniha se prodává za 12 USD, a to bez povolení Vatikánu.

Na převzetí copyrightu za projev Benedikta XVI. upozornil kardinál Sodano už 31. května 2005.

Obdobně v roce 1978 oznámil kardinál Jean Villot, že *Libreria editrice Vaticana* přejímá copyright na projevy Jana Pavla II.

Libreria editrice Vaticana navíc oznámila převzetí copyrightu už v říjnu na frankfurtském knižním veletrhu a poslala je všem italským vydavatelům.

Noviny, časopisy a biskupské konference mohou i nadále otiskovat papežské texty zadarmo, pokud nezmění text a uvedou, že copyright patří *Libreria editrice Vaticana*.

CNS

Evropský parlament prosazuje homosexuální svazky

Ve středu 18. ledna schválil EP 468 hlasy proti 149 (41 abstenci) rezoluci, jež žádá zrovnoprávnit homosexuální páry s manželskými. Schválením této rezoluce chtějí poslanci dosáhnout, aby každý postoj, který neuznává rovnost homosexuálních svazků s manželstvím, byl posuzován jako „homofobie“.

V diskusi byl kritizován papež Benedikt pro „diskriminující protihomosexuální postoje“.

Z českých poslanců hlasovali pro:

Ransdorf, Remek, Bobošíková, Zatloukal, Zieleniec, Zvěřina, Vlasák, Falbr.

Proti:

Březina, Buzek, Cabrnock, Klas, Ouzký, Roithová, Strejček.

Zdrželi se:

Duchoň, Fajmon, Hybášková, Zahradil.

TS KBS, RC

„Bůh žehnej Kanadě!“

Po dvanácti letech liberálních vlád, které prosadily zákaz veřejné řeči o Bohu, zákaz vystoupení náboženských představitelů při státních událostech, homosexuální sňatky, zákaz tělesných trestů v rodině, omezení svobody slova ve věci potratů a homosexuality, hanobení kostelů ve jménu neomarxistických ideologií (feministické zplundrování katedrály v Montrealu), radikální politizaci státní správy a další levicové výdobytky, odhlasovali kanadští voliči změnu.

„Bůh žehnej Kanadě!“, zakončil svou řeč konzervativní volební vítěz Stephen Harper, který slibuje také snížení DPH, reformu zdravotnictví, osrty postup proti kriminalitě a zlepšení vztahů s USA.

Biskup diecéze Calgary Frederick Henry Harperův projev uvítal. Připomněl, že kanadská ústava z roku 1982

začíná slovy o vládě Boží a vládě zákona a jako první základní svobodu jmenuje svobodu svědomí a svobodu náboženství.

Organizace hájící rodinu a život spoléhají na to, že konzervativní vláda urychleně vymění obsazení kanadských delegací v OSN, což by znamenalo posílení bloku „pro život“ a izolaci Evropské unie v jejích radikálních postojích.

KATH.NET, LifeSite News, c-fam, RC

Vážení čtenáři,

opět děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli tak pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplat

redakce

Ke zprávám o „rehabilitaci Jidáše“

Monsignor Walter Brandmüller, předseda papežské komise pro historické vědy, odmítl zprávy, podle nichž chce Svátý stolec rehabilitovat Jidáše.

Takové vyjádření připsaly londýnské *Times* právě jemu; Brandmüller ale s *Times* nemluvil a podobná zpráva podle něho „postrádá základ“.

Celá věc souvisí s publikací apokryfního „evangelia Jidášova“, rukopisu z 1. století, kterou ohlásil americký *Geographic*.

Mons. Brandmüller k tomu řekl, že apokryfní evangelia patří do zvláštního literárního žánru; jde spíše o jakýsi náboženský román, ne o dokumentární zdroj.

O tomto apokryfním evangeliu psal v roce 180 po Kr. svátý Irenej, Epiphanius a pseudo-Tertullian. Měl to být řecký text gnostického původu z poloviny 2. století, vydaný sektou kainitů. Jeho objev označil Mons. Brandmüller za „velmi zajímavý pro poznání starokřesťanské literatury“.

K tvrzení, že by objev textu mohl zlepšit vztahy mezi křesťany a Židy, Mons. Brandmüller řekl, že takový dialog úspěšně pokračuje na jiné bázi, jako byla papežova návštěva synagogy v Kolíně a setkání s římským rabínem.

Zenit

Kongres o myšlení Jana Pavla II.

Od 16. do 18. února se na madridské univerzitě *Complutense* bude konat mezinárodní kongres o myšlení Karola Wojtyly. Pořádá ho „Španělská asociace pro personalismus“.

Její předseda Juan Manuel Burgos řekl, že „Jan Pavel II. je rozhodující postavou dějin dvacátého století a jeho význam v řadě oblastí jsme si ještě ani nezačali uvědomovat“.

Navzdory svému zatížení v papežském úřadě dokázal položit základy projektu, který spojuje Aristotelovu a Tomášovu filosofii bytí s pojmem osoby a s moderní filosofií svědomí, řekl Burgos.

Kongres se soustředí na čtyři oblasti: antropologii, etiku, interakci muže a ženy a rodinu.

Zenit

ZPRÁVY

Rada Evropy odsoudila komunistické zločiny

25. ledna 2006 Parlamentní shromáždění Rady Evropy jednoznačně odsoudilo masivní porušování lidských práv, jež páchaly totalitní komunistické režimy, a vyjádřilo sympatii, pochopení a uznání obětem těchto zločinů. Konstatovalo, že toto porušování zahrnovalo inividuální i kolektivní vraždy a popravky, zabíjení v koncentračních táborech, umělé hladomory, deportace, mučení, otrockou práci a další formy masového teroru.

RC

REZOLUCE PARLAMENTNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ RADY EVROPY

1. Parlamentní shromáždění se odvolává na svou Rezoluci č. 1096 (1996) týkající se opatření na odstranění odkazu bývalých komunistických totalitních systémů.

2. Totalitní komunistické režimy, které panovaly ve střední a východní Evropě v minulém století a které jsou v několika zemích světa stále u moci, se bez výjimky vyznačovaly masivním porušováním lidských práv. Toto porušování se lišilo v závislosti na kultuře, zemi a historickém období a spočívalo mimo jiné ve vraždění jednotlivých osob i hromadném vraždění a popravách, úmrtí v koncentračních táborech, hladovění, deportacích, mučení, otrocké práci a jiných formách masového fyzického teroru.

3. Tyto zločiny byly ospravedlňovány ve jménu teorie třídního boje a zásady diktatury proletariátu. Interpretace obou principů legitimizovala „eliminaci“ osob, které byly považovány za osoby škodící budování nové společnosti a jako takové za nepřátele totalitních komunistických režimů. Obrovské počty obětí v jednotlivých zemích byli vlastní občané těchto zemí. To byl příklad zejména národů bývalého SSSR, které počtem obětí daleko převyšovaly jiné národy.

4. Shromáždění uznává, že navzdory zločinům spáchaným totalitními komunistickými režimy přispěly některé evropské komunistické strany k dosažení demokracie.

5. Po pádu totalitních komunistických režimů ve střední a východní Evropě nenásledovalo ve všech případech mezinárodní vyšetřování zločinů těmito režimy spáchaných. Navíc nebyli původci těchto zločinů mezinárodním společenstvím postaveni před soud tak, jako tomu bylo v případě oblidných zločinů spáchaných ve jménu Národního socialismu (nacismu).

6. V důsledku toho je obecné povědomí o zločinech spáchaných totalitními komunistickými režimy velmi nedostatečné. Komunistické strany jsou v některých zemích

Foto: archivo

povolené a aktivně působí, a v některých případech i přesto, že se nedistancovaly od zločinů spáchaných totalitními komunistickými režimy v minulosti.

7. Shromáždění je přesvědčeno, že povědomí o historii je jedním z předpokladů pro to, aby se podobné zločiny neopakovaly v budoucnosti. Kromě toho morální posouzení a odsouzení spáchaných zločinů hraje důležitou roli při vzdělávání mladých generací. Jasně stanovisko mezinárodního společenství k minulosti může být referencí pro jejich budoucí činy.

8. Navíc se Shromáždění domnívá, že si oběti zločinů spáchaných totalitními komunistickými režimy, které jsou dosud naživu, nebo jejich rodiny, zaslouží účast, pochopení a uznání jejich utrpení.

9. V některých zemích světa jsou totalitní komunistické režimy stále aktivní a nadále páchají zločiny. Vnímání národních zájmů by nemělo jiným zemím bránit v odpovídající kritice současných totalitních komunistických režimů. Shromáždění důrazně odsuzuje všechna tato porušování lidských práv.

10. Debaty a odsouzení, které až dosud probíhaly na národní úrovni v některých členských státech Rady Evropy, nemohou být důvodem k tomu, aby se mezinárodní společenství zřeklo zaujetí jasně stanoviska ke zločinům spáchaných totalitními komunistickými

režimy. Mezinárodní společenství má morální povinnost takové stanovisko zaujmout bez dalšího prodlení.

11. Rada Evropy je vhodným místem pro vedení takovéto debaty na mezinárodní úrovni. Všechny bývalé evropské komunistické země, s výjimkou Běloruska, jsou nyní jejími členy a ochrana lidských práv a právní stát jsou základními hodnotami, které Rada Evropy zastává.

12. Z toho důvodu Parlamentní shromáždění důrazně odsuzuje masivní porušování lidských práv totalitními komunistickými režimy a vyjadřuje svou účast, pochopení a uznání obětem těchto zločinů.

13. Parlamentní shromáždění dále vyzývá všechny komunistické a post-komunistické strany ve svých členských státech, pokud to dosud neučinily, aby přehodnotily historii komunismu a svou vlastní minulost, aby se jasně distancovaly od zločinů spáchaných totalitními komunistickými režimy a aby tyto režimy odsoudily bez jakékoli nejednoznačnosti.

14. Parlamentní shromáždění se domnívá, že toto jasné stanovisko mezinárodního společenství vydláždí cestu k dalšímu usmířování. Navíc to snad povzbudí historiky z celého světa, aby pokračovali ve svém bádání zaměřeném na zjišťování a objektivní ověřování toho, k čemu docházelo.

KOMENTÁŘE

Tajemství křesťanské solidarity

Bez izraelské armády a křesťanského obyvatelstva by se výpravy na svatá místa staly brzy sebevraždou

Bez odjištěných pušek izraelských vojáků by byl problém křesťanů ve Svaté zemi vyřešen velmi rychle, a to zároveň s židovskou potažmo izraelskou otázkou. Zajímá vás jak? Zeptejte se latinského patriarchy Michaela Sabbaha nebo někoho z Hamásu.

Mezinárodní charita vydala 29. listopadu 2005 výzvu k míru ve Svaté zemi u příležitosti Mezinárodního dne solidarity s Palestinou. „Žádáme ukončení okupace palestinských území. Tehdy se objeví možnost návratu míru v celém regionu. Žádáme, aby mezinárodní společenství využilo všech možností, které se nyní otvírají,“ uvádí se v prohlášení.

„Já promluvíím o pokoji, a oni odpovědí válkou,“ vystihuje žalmista historickou zkušenost Izraele. Je to ale také zkušenost tamních křesťanů s muslimy. Na svátek stánků jsem byl loni ve Svaté zemi, a jak nám říkali nazaretští a betlémská bratři, sousedská atmosféra mezi Araby různého vyznání z dob před druhou intifádou je dávno pryč. Otázkou tedy je, zda má smysl se podbízet a není-li lepší, aby zazněla jasná slova, a to především od křesťanů ze světa, kteří si takový luxus (zatím) dovolit mohou.

Otevřené možnosti, otevřené rány

Mírumilovná a rádobý objektivní prohlášení o solidaritě dokládají vládu iluzi, které vyrůstají ze zakořeněných mýtů, jimiž západní média krmí masy; ta označila v neblaze proslulém průzkumu EU nevelký a demokratický Izrael za ohrožení světového míru. Je velmi zavádějící vybízet Izrael k ukončení tzv. okupace, a přitom velmi nekonkrétně vysílat apely o respektu a lidskosti, aniž by se odsoudila příčina celého konfliktu — muslimská agrese. Ta válečná si kdysi vyžádala obsazení sporných území vítězi, ta současná teroristická si ji vynucuje mnohde dodnes. Stejně tak jsou atentáty na civilisty příčinou tolik odsuzované bezpečnostní bariéry, která už ale ochránila stovky lidských životů.

Je hezké mluvit o důstojnosti a právech. Ale nemělo by se přitom zapomenout na právo Izraele bránit své občany či na právo palestinských dětí nebyť zneužívány islámskými fanatiky jako živé štíty nebo živé bomby.

Jaképak jsou tedy ony „možnosti, které se nyní otvírají“? Pro muslimy

Foto: Ondřej Prokeš Vaněček

Izraelské vojenské stanoviště v Hebronu zajišťuje poutníkům přístup ke hrobkám praotců a jejich žen.

je v tom ruka Alláhova, když obávaný protivník Ariel Šaron leží bezvládně na „jipce“ a Hamás s cílem vyhladit Izrael vyhraje volby v připomínkový den holokaustu, jemuž se teď islamisté po celém světě vysmívají. Kdo má oči k vidění, viz!

Bude zajímavé sledovat, co se stane s naivitou ve stylu „neprozřetelných“ prohlášení mezinárodní charity teď po vítězství Hamásu. Přestanou snad palestínští islamisté, hlásající šariju a džihád, usilovat o zničení Izraele?

Ani si neuvědomujeme, jaký velký význam má volební vítězství Hamásu pro všechny vyznavače krvavé globální islamizace, pro které je Žid a Izrael nepřítel číslo jedna a křesťan číslo dvě. Mír? Háček, na který se chytíme, je v tom, že Korán chápe mír jako panství islámu nad světem.

Co potřebují křesťané ve Svaté zemi

Jaký bude osud křesťanů v zemi praotců, v Ježíšově vlasti? Od muslimů to bude vzrůstající šikana od úřadů i spoluobčanů, ale nadále zřejmě i únosy, vydírání, bití, mučení a vraždy.

Jak vidí situaci křesťanů arcibiskup Pietro Sambì, apoštolský nuncius v Izraeli, který právě končí svou diplomatickou misi? „Na adresu izraelských úřadů

bych řekl, že křesťané v Galileji dnes potřebují být chráněni... stali se cílem násilí a necítili se dostatečně chráněni státem. Jako Izraelští občané požadují záruky svých náboženských práv, ale také ochranu osobního vlastnictví a lidské důstojnosti...“ uvedl nuncius pro Radio Vatikán. Faktem je, že původci pogromů na křesťany nejsou Židé, ale muslimové. Izraelci to totiž mohou často vnímat jako problém mezi Araby.

Co čeká křesťany uprostřed židovského národa? Na to jednoduchá odpověď neexistuje.

V jednom osadnickém městě jsem mluvil s mesiánským pastorem, jehož rodina to zakouší také. Je to pro něho bolestné, ale jinak než nůž, který mu jednou do zad zabodl muslim. Co bolí víc jeho arabského přítele, který přijal Krista? Čtrnáctidenní mučení na palestinské policejní stanici, které přežil jako jeden ze dvou, nebo to, že mu doma hrozí smrt? Nakonec mu poskytl střechu nad hlavou jeho židovský zaměstnavatel.

V Jeruzalémě jsem sám navštívil mši svatou v malé farnosti římskokatolických Židů. Byl jsem zvědav na liturgii slouženou v hebrejštině. Ale byl to duchovní dotek neméně mocný než eucharistie u Večeřadla nebo v Chrámu Božího hrobu. Chvěl jsem se, že vidím prvotinu

KOMENTÁŘE

vykoupení z lidu Izraele, že se dotýkám Mesiášova vítězství. Slovo evangelia mi sevřelo srdce: „Oheň jsem přišel uvrhnout na zemi... Od této chvíle bude rozděleno v domě pět lidí ... otec proti synu ... matka proti otci.“ (Lk 12,49-53)

Ti lidé, s nimiž tu jsem, toto žijí, došlo mi a vyhrkly mi slzy hanbou a dojetím. Arabové a Židé, kteří přijmou Krista, musejí toto slovo žít. Říkají Ježíši

ANO tváří v tvář vyobcování a opovržení, anebo hrozbě smrti při konverzi z islámu.

Jakou potřebují od nás solidaritu? Určitě ne ve formě bezzubých prohlášení, která napáchají víc škody než užítku. Nejvíc říkali, že potřebují naši modlitbu, jejíž ohromnou zachraňující moc zakoušejí denně. Říkali: „Nemlčte o tom, co se tady děje, jak nás tyranizují a zabíje-

jí.“ Hořce se ptali: „Proč se o tom u vás v médiích nemluví, nepíše, co se tady děje, co nám dělají?“ A říkali: „Jezděte sem za námi.“ To nám poutníkům říkali křesťané, ale i Židé.

Ondřej Prokop Vaněček

Autor je publicista.

Text je redakčně krácen.

Nezkrácená verze je k dispozici na <http://res.claritatis.cz>.

Ke sporům okolo evoluce

V jakém smyslu přírodověda nepočítá s Bohem

Už v dávném Egyptě věděli, že trojúhelník se stranami 3, 4 a 5 je pravouhlý, a hojně toho využívali. Ale PROČ má pravý úhel? Zbožný Egyptan si mohl říci: zařídilo to tak některé božstvo. — Pokud pohané věřili, že jevům v přírodě vládou různí bohové, které uctívali, snadno jim otázka PROČ přišla bezbožná.

Podle Bible jeden Bůh stvořil svět, dal věcem řád a Zemi světil člověku. To umožnilo vznik a rozvoj přírodních věd, jež se u všech jevů ptají PROČ a hledají rozumem odpověď V RÁMCI PŘÍRODY, bez odkazů na Boží zasahování. Ty se nakonec oddělily od filosofie, která se zabývá i lidským poznáním, etikou, Boží existencí atp.

Tak je naše myšlení a hledání rozděleno do oblasti VĚD, i přírodovědy, FILOSOFIE a víry (nebo TEOLOGIE, „myšlení víry“).

Přístupu přírodních věd se také říká *metodický ateismus*. Není to šťastné: tak pracuje i věřící vědec, pro něhož je od Boha jev, jež zkoumá, zákonitosti, které odhaluje, i rozum, jehož užívá.

Chybou je ovšem hledání Boha všude, kde věda neumí nějaký nápadný úkaz vysvětlit; časem jej však vysvětlí. Slunečnice se neotáčejí k Slunci na příkaz Boží pokyn, ale účinkem záření na část buněk.

Vědy přinášejí poznání i užitek, ale Boha nám ukazují vzdálenějšího. Nepokládáme za přímé Boží zásahy bouři atp. jako kdysi autoři Žalmů. Napětí mezi světem víry a světem vědy vzniká už tím, že naše poznání je částečné — jak říká i svatý Pavel v 1 Kor 13,9.

Neodarwinismus a inteligentní plán

Darwin vyslovil v roce 1859 *domněnku*, že na počátku života na Zemi byla je-

diná buňka a všechny další organismy se vyvinuly během dlouhé doby z jednošlých pozvolnými změnami a vlivem přírodního výběru. Rozpoutal tak dosud trvající diskuse a spory.

Brzy zazněl názor, že z hlediska víry není podstatné, zda Bůh stvořil všechny druhy živých bytostí naráz podle Gn 1 nebo pomalou evolucí, že tedy mezi stvořením a evolucí není nutně rozpor. *Zda (1) k evoluci skutečně došlo a zda je (2) plně vysvětlitelná podle Darwinovy domněnky, by už byla otázka ryze vědecká, ne náboženská.*

Tento názor u význačných katolických autorů převažuje. Má oporu mj. v mínění církevních učitelů sv. Augustina (+429) a sv. Tomáše Akvinského (+1274), a v katolické tradici výkladu Písma: podle smyslu, ne podle doslovného znění.

Doslovný výklad byl však v začátcích sporu častý, pokud jde o stvoření světa. Tak byla v sázce autorita Bible i důstojnost člověka; toho Darwin také zařadil do své nauky (1871). Jeho myšlenky propagovali materialisté, ateisté a odpůrci Církve, mj. pod nepatřičným bojovým heslem „Mojžíš nebo Darwin?“.

Tak vypadal konflikt kolem roku 1900. Následovníci rozvíjeli a v učebnicích i populárně šířili Darwinovu teorii nebo lépe — zejména dnes — *neodarwinismus*.

20. století nesmírně obohatilo poznatky biologie i dalších přírodních věd. Vcelku podporují kladnou odpověď na otázku (1), ale stále víc zpochybňují část (2). Tak mohl Pius XII. roku 1950 (*v encyklice*) označit vznik člověka po tělesné stránce evolucí za vážnou hypotézu, která zasluhuje další zkoumání, a Jan Pavel II. roku 1996 (*v promluvě*) evoluci za *více než hypotézu*; měl ovšem na mysli též vývoj kosmu ve světle nových, nezávislých a často nečekaných objevů astro-

fyziky, chemie a dalších oborů. Ty vedly ke známé teorii „Velkého třesku“, dnes široce přijímané. Vyvíjejí se tedy nejen živé bytosti, ale i molekuly, hvězdy atd. v tom smyslu, že se objevují nové, složitější útvary v návaznosti na jednodušší.

Tito papežové se ovšem výslovně nezmiňovali o Darwinovi a tím méně schválili jeho teorii. Ani by dobře nemohli, protože to nespadá do kompetenční oblasti víry.

V darwinismu bylo od začátku otázkou, JAK vznikají nové, složitější organy a nové druhy. Že oko, imunitní systém atd., i každá živá buňka *fungují „jako“ podle nesmírně důmyslného plánu*, nelze popřít. Nové poznatky však stále víc vyhrocují otázku původu toho plánu i otázku vzniku života. Proto, jak napsal brněnský profesor Jiří Vácha, „Inteligentní plán získává ve vědě půdu“ (*Perspektivy* 23/05). Badatelé mají metodicky právo dál *hledat* dosavadním směrem (vzpomeňme na slunečnice). Nemají však právo tvrdit, že úspěch je předem jistý; a odmítat výzvu k zásadnímu zamýšlení je málo rozumné.

Proti neodarwinistům, kteří věří v úspěch původního přístupu a o inteligentním plánu odmítají i jen diskutovat (!), tvoří nyní druhý extrém stoupenec doslovného chápání Gn 1 (v různých variantách). Vžitý název *kreacionisté* (=stoupenec stvoření světa i života) je matoucí, k nim by přece patřili všichni křesťané! To nahrává materialistům a ateistům, když odmítají vědeckou kritiku svých názorů jako zakuklenou víru, která do vědy nepatří. Oba extrémů dělají medvědí službu vědě, víře i dorozumění mezi dvěma silami, jejichž součinnost bude možná brzy pro budoucnost lidstva nepostradatelná.

RNDr. Václav Frei

Autor je fyzik.

DOTAZY ČTENÁŘŮ

Stvoření světa, evoluce a jednota lidského rodu

Řada čtenářů vyjádřila přání seznámit se stanoviskem učitelského úřadu na různé aktuální otázky. Proto na zaslané dotazy týkající se víry a mravů budou kněží Řádu bratří kazatelů (dominikánů) odpovídat s úmyslem stanovisko Církve srozumitelně zprostředkovat. Dotazy lze zasílat na korespondenční adresu redakce uvedenou v tiráži.

Jaký je oficiální postoj učitelského úřadu církve k otázce stvoření a evoluce?

František Svoboda

Z první kapitoly Genesis není možné jasně definovat nic o pořádku stvoření a dnech stvoření. Proto různé výklady vymyšlené katolíky kvůli srovnání biblického vyprávění s přírodními vědami se mohou, se zdravou vírou, svobodně připustit k úvahám, pokud se drží nezúžená pravda Písma svatého.

Sv. Tomáš Akvinský (13. století) v Teologické sumě říká: „Musí se říct, jak učí sv. Augustin, že v takových otázkách se musí dbát na dvoji: A to jednak aby se neochvějně zachovala pravda Písma sv. a protože Písmo připouští mnohonásobný výklad, nemá se nikdo držet výhradně jednoho výkladu, protože se může ukázat, že je z určitého důvodu nesprávný — aby kvůli tomu nebylo Písmo nevěřícím na posměch a aby se jim nezahradila cesta k víře.“ (I, Q. 68, a. 1)

Podstata víry

Ohledně výkladu světa je něco, co patří k podstatě víry, např. že svět začal stvořením. Ale jakým způsobem a v jakém pořádku je učiněn, to patří k víře jen případkově, nakolik se předává v Písmu, které připouští více výkladů.

Různé výklady stvoření

Systémy užívané k výkladu první kapitoly Genesis můžeme rozlišit na tři: 1) literární či doslovný, 2) alegorický či duchovní a 3) systém dnů — období.

Literární či doslovný výklad

Zpráva o stvoření je chápána doslovně, tzn. že den stvoření je obyčejný den o 24 hodinách. Tento systém je po zásluze obecně odmítán. Odporují mu zřejmá fakta geologie a paleontologie. Museli bychom věřit, že Bůh zázračně stvořil i fosilie a zkameněliny poukládal umě do vrstev. Záznak však nemáme vidět jako první řešení, ale to, co odpovídá přirozenosti. Ani potopa nemůže všechno dostatečně vysvětlit. Fosilie jsou ukládány i v různých časových obdobích.

Alegorický či duchovní výklad

a) Alexandrijská škola učí, že svět byl celý stvořen najednou, a že Mojžíš rozděljuje stvoření na šest dní, aby dal světu popisu logickou strukturu. Tento výklad připouští i sv. Tomáš Akvinský.

b) Někteří moderní autoři se domnívají, že Mojžíš nechtěl chronologicky popisovat pořadí věcí, ale logický řád, subjektivní řád prorockých vidění, skrze který řád od méně dokonalých k dokonalejšímu stupni.

c) Gn 1 je liturgická píseň na každý den — oslava části stvoření, které bylo v jediném dni, den odpočinku — příklad samotného Boha.

Dnes se ani alegorický výklad netěší zastání kvůli nálezům paleontologie a geologie, kde se ukazuje, že svět byl formován v dlouhých obdobích. Ale i dnes se může ve zdravé víře držet. V Písmu totiž nehledáme vědecký traktát (ani o stvoření), ale výklad náboženské pravdy.

Systém období

Systém dnů — období zastávali mnozí interpreté minulého století. Ti říkají, že šest dnů stvoření nejsou dny o 24 hodinách, ale jsou to období bez blíže určené doby trvání. Tuto nauku jakožto pravděpodobnou drží mnoho biblických interpretů. Dost šťastně uvádí do souladu biblické vyprávění s přírodními vědami, pokud se chápe v hlubším smyslu a ne striktně, jako popis těch nejdůležitějších věcí, tak, aby to pochopil i obyčejný teologicky nevzdělaný lid.

Absolutní evolucionismus

Absolutní (materialistický) evolucionismus otevřeně odporuje jak víře tak rozumu. Tento systém předpokládá tři věci: věčnost hmoty, samovolné plození a náhodný vývoj druhů.

Umírněný evolucionismus

Umírněný evolucionismus, i když na první pohled odporuje Písmu, pokud se jasně neprotiví víře, se může hájit jako pravděpodobná hypotéza, dokud k tomu Církev nezaujme stanovisko. Některými argumenty evolucionistů se nedá pohr-

dat, i když nejsou úplně prokazatelné.

Stvoření člověka

Někteří evolucionisté tvrdí ohledně vzniku člověka, že jak tělo, tak duše vznikly přírodními vývojovými zákony, bez zásahu Prvotní Příčiny. Tento omyl odporuje jak sdělení Bible, tak zdravé filosofii.

Umírnění říkají, že tělo člověka vzniklo z nerozumného v tom smyslu, že pod vlivem zákonů Bohem daných tělo nějakého nerozumného živočicha se tak postupně vyvíjelo, až bylo schopné přijmout rozumovou duši stvořenou Bohem. Domněnka umírněných není teologicky heretická, protože Církev dosud v této věci mlčí.

Celé lidské pokolení má počátek v jednom prarodiči — Adamovi. To je zřejmé a blízké víře. V Písmu se přímo říká, že v době, kdy byl stvořen Adam, nebyl žádný jiný člověk: „A nebyl ještě člověk, jenž by obdělával půdu ... ale pomocníci pro člověka, jež by se k němu hodila, nenašel.“ (Gen 2,5.20) „On učinil, že z jednoho člověka vyšlo celé lidské pokolení, a že bydlí na celém zemském povrchu.“ (Sk 17,26)

Nepřímo to vyplývá i z katolického učení o dědičném hříchu, podle něhož se všichni rodí zasažení dědičným hříchem, protože všichni přijímají porušenou přirozenost od téže hlavy (srv. Řím 5,12).

O stáří lidského pokolení neříkáme nic, protože to je otázka spíše historická než teologická. Dosud se nedokázalo, že by lidé existovali v třetihorách. Pokud by se to ukázalo, nedotklo by se to naší víry za předpokladu, že by všichni, kteří byli před Adamem, před stvořením prarodičů zanikli. Katolická víra tvrdí jedno: že celý lidský rod má svůj aktuální původ v Adamovi.

Běžný věřící se však má různými teoriemi stvoření znepokojoval pouze přiměřeně. Sv. Bazil například alegorický smysl možjišského sdělení odmítá a říká prostě: „Když slyším 'seno', rozumím 'seno', podobně květinu, rybu, zvíře i dobytek; o všech se zde mluví, tak to tak beru. Nestydím se za Evangelium.“ (Hexaem. Hom. 9, n. I)

P. Cyprián Suchánek OP

NÁZORY ČTENÁŘŮ

Děkujeme za vaše ohlasy. Těšíme se na vaše podněty, které můžete zasílat na adresu redakce uvedenou v tiráži. Čtenářské dopisy jsou redakčně kráceny a nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.

Lživý výklad dějin

Dr. Vladislav Běhal uvádí [RC Monitor 17/2005], že ateismus našeho národa má kořeny ve lživém výkladu české historie.

Naprostu s tím souhlasím. Dokud budou převládat názory, že husitství bylo nejlepší dobou našich dějin a naopak největší tragédií byla Bílá hora, baroko bylo dobou temna a P. Antonín Koniáš největším škůdcem českých knih, nelze se nadít posunu v názorech veřejnosti na dnešní církev.

Součaná situace ve Francii, která byla za dob monarchie označována jako „dědičný nepřítel“, ale za první republiky označována jako náš největší vzor, je jistě příležitostí pro vyjádření historika.

Objasnění linie vedoucí od francouz-

ské revoluce k současnému ve Francii převládajícímu bezbožnému socialismu, který se svými postoji ocitl v bezvýhodné krizi, by jistě na stránkách RC Monitoru čtenáře zaujalo.

PeaDr. Karel Kotyza, Prostějov

Jasný postoj

Vážená redakce, chtěl jsem Vám poděkovat za milý dárek k vánocům, knihu poslance Jiřího Karase *Krásný život pod psa*.

Když jsem ji dostal, nic jsem od ní nečekal, ale musím říct, že mne velmi mile překvapila. Je dobře, že opět připomenula pravou tvář komunismu a jeho zvěrstva na nevinných lidech.

Musím říci, že jsem si v řadě věcí právě kolem antikoncepce nebo regis-

trovaného partnerství udělal mnohem jasněji.

Líbí se mi, že se nikde nezaštituje církevnictvím, ani se nevytáčí, ale jazykem i nevěřícím zcela srozumitelným a přístupným ukazuje cestu, jak se stavět k otázkám, které hýbou naší dobou.

Byl jsem rozhodnut letos nejtít k volbám, protože jsem si myslel, že u nás prostě není koho volit. Teď jsem ale pevně rozhodnut nechat si udělat voličský průkaz a opravdu ve volbách jet na Vysočinu a tam mu dát preferenční hlas. Konec konců výlet mi neublíží a budu mít čisté svědomí, že jsem dal hlas někomu, kdo má šanci být zvolen a křesťanské hodnoty bude nejen neohroženě ale i inteligentně prosazovat.

Ještě jedou Vám všem v redakci za milý dárek děkuji!

Vojtěch Martínek, Havířov

Liturgická čtení

5. 2. Neděle	Job 7,1–4.6–7, Žl 147, 1 Kor 9,16–19.22–23, Mk 1,29–39 <i>5. neděle v mezidobí</i>	9. 2. Čtvrtek	1 Král 11,4–13, Žl 106, Mk 7,24–30 <i>sv. Apolónie</i>
6. 2. Pondělí	1 Král 8,1–7.9–13, Žl 132, Mk 6,53–56 <i>sv. Pavel Miki a druhové</i>	10. 2. Pátek	1 Král 11,29–32; 12,9, Žl 81, Mk 7,31–37 <i>sv. Scholastika</i>
7. 2. Úterý	1 Král 8,22–23.27–30, Žl 84, Mk 7,1–13 <i>sv. Richard</i>	11. 2. Sobota	1 Král 12,26–32; 13,33–34, Žl 106, Mk 8,1–10 <i>Panna Maria Lurdská</i>
8. 2. Středa	1 Král 10,1–10, Žl 37, Mk 7,14–23 <i>sv. Jeroným Emiliani</i>		

12. 2. Neděle	Lv 13,1–2.45–46, Žl 32, 1 Kor 10,31–11,1, Mk 1,40–45 <i>6. neděle v mezidobí</i>	16. 2. Čtvrtek	Jak 2,1–9, Žl 34, Mk 8,27–33 <i>sv. Juliána</i>
13. 2. Pondělí	Jak 1,1–11, Žl 119, Mk 8,11–13 <i>sv. Marcinián</i>	17. 2. Pátek	Jak 2,14–24.26, Žl 112, Mk 8,34–9,1 <i>sv. Alexius a druhové</i>
14. 2. Úterý	Jak 1,12–18, Žl 94, Mk 8,14–21 <i>sv. Valentin</i>	18. 2. Sobota	Jak 3,1–10, Žl 12, Mk 9,2–13 <i>sv. Sadot a druhové</i>
15. 2. Středa	Jak 1,19–27, Žl 15, Mk 8,22–26 <i>sv. Jiřína</i>		

RC MONITOR – zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis jako projekt pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, JUDr. Ing. Jiří Karas, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárčům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.